

2 0 2 6

ECONOMICS

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

Time : 3 hours

142014

The figures in the margin indicate full marks for the questions

ALLOTMENT OF MARKS

PART—A : Introductory Macroeconomics

(Marks : 40)

Q. No. 1 carries 1 mark each (any four)	:	1×4 = 4
Q. No. 2 carries 2 marks each (any five)	:	2×5 = 10
Q. No. 3 carries 3 marks each (any two)	:	3×2 = 6
Q. No. 4 carries 6 marks each (any two)	:	6×2 = 12
Q. No. 5 carries 8 marks (any one)	:	8×1 = 8
		<hr/>
		Total = 40

PART—B : Indian Economic Development

(Marks : 40)

Q. No. 6 carries 1 mark each (any four)	:	1×4 = 4
Q. No. 7 carries 2 marks each (any five)	:	2×5 = 10
Q. No. 8 carries 3 marks each (any two)	:	3×2 = 6
Q. No. 9 carries 6 marks each (any two)	:	6×2 = 12
Q. No. 10 carries 8 marks (any one)	:	8×1 = 8
		<hr/>
		Total = 40

Total (Part-A & Part-B) : 40 + 40 = 80

PART—A / ক—অংশ / ক—অংশ / ক—বাহাগো

Introductory Macroeconomics / সমষ্টিবাদী অর্থবিজ্ঞান পৰিচয় /

সমষ্টিবাদী অর্থবিজ্ঞান পৰিচয় / থুবুৰাংখানথিনি সিনায়থি

1. Answer any four of the following as directed : 1×4=4

তলত দিয়াবোৰৰ যিকোনো চাৰিটাৰ নিৰ্দেশানুসাৰে উত্তৰ দিয়া :
নিম্নলিখিতগুলিৰ যে-কোনো চাৰিটাৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দাও :
গাহায়নি হোনায় জায়খিজায়া মোনব্ৰৈ ফিননায় হো :

(a) Define 'economic agents'.

'অর্থনৈতিক প্ৰতিনিধি'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।
'অর্থনৈতিক প্ৰতিনিধি'-এৰ সংজ্ঞা দাও।
'সংখানথিয়ারি গনায়জায়া'নি বুঁফুরলু হো।

(b) Name the four major sectors of an economy.

অর্থনীতিৰ চাৰিটা প্ৰধান খণ্ড কি কি?
অর্থনীতিৰ চাৰিটা প্ৰধান খণ্ড কী কী?
সংখানথি মোনসেনি মোনব্ৰৈ গাহাই খোনদোফোৰা মা মা?

(c) "Flows are defined over a period of time."
(State True or False)

"প্ৰবাহিত ধাৰণাসমূহ নিৰ্দিষ্ট সময়সীমাৰ অবস্থাত প্ৰাসংগিক হৈ উঠে।"
(সত্য নে অসত্য লিখাঁ)

"প্ৰবাহিত ধাৰণাগুলি নিৰ্দিষ্ট সময়সীমাৰ অবস্থাতে প্ৰাসংগিক হয়ে ওঠে।"
(সত্য না মিথ্যা লেখো)

"বোহৈনায় সাননায়ফোৰা থি সমফাৰিনি গেজেৰাব নুজাসাৰহৈয়ো।"
(গেৰ্বেনা গোরোনিথি লিৰ)

(d) Define full employment level of income.

আয়ৰ সম্পূৰ্ণ নিয়োগ স্তৰৰ সংজ্ঞা আগবঢ়োৱাঁ।
আয়ৰ সম্পূৰ্ণ নিযুক্তি স্তৰৰ সংজ্ঞা দাও।
আয়নি আৰুঁ দঁসা থিসননায়নি বুঁফুরলু হো।

(e) $NDP_{MP} = \text{_____} - \text{Depreciation}$. (Fill in the blank)

বজাৰ দৰত $NDP = \text{_____} - \text{অবক্ষয়}$ । (খালী ঠাই পূৰ কৰাঁ)

বাজার দরে $NDP = \text{_____} - \text{অবক্ষয়}$ । (শূন্যস্থান পূৰণ কৰো)

बाजार बेसेनाव $NDP = \text{_____} - \text{बेसेन खमायनाय}$ । (लांदां जायगा सुँफुं)

(f) How do economists define a non-rivalrous good?

অপ্ৰতিদ্বন্দ্বিতামূলক দ্ৰব্যক অর্থবিজ্ঞানীসকলে কেনেকৈ সংজ্ঞা দিয়ে?
অপ্ৰতিদ্বন্দ্বিতামূলক দ্ৰব্যকে অর্থবিজ্ঞানীরা কীভাবে সংজ্ঞায়িত করেন?
সংখানথিগিৰিফোৰা জুজিনায়গৈয়ি মুবাজোঁ মা ফোৰমায়ো?

(g) At what point is the 'balance of trade' said to be balanced?

'বাণিজ্যৰ সমতা' সমতুল্য কেতিয়া হয়?
'বাণিজ্যেৰ সমতা' সমতুল্য কখন হয়?
'ফালাংগিয়ারি জখায়া' মাৰলা সমানৈ থায়ো?

2. Answer any five of the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁথিফোৰনি জায়খিজায়া মোনবানি ফিননায় হো :

(a) Distinguish between Intermediate goods and Final goods.

মধ্যবর্তী দ্ৰব্য আৰু চূড়ান্ত দ্ৰব্যৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখাঁ।
মধ্যবর্তী দ্ৰব্য এবং চূড়ান্ত দ্ৰব্যৰ মধ্যে পাৰ্থক্য লেখো।
গেজেৰ খলবনি মুবা আরো জোবথা মুবানি গেজেৰনি ফাৰাগ লিৰ।

(b) Explain the concept of net investment.

নিকা বিনিয়োগৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰাঁ।
সমূহ বিনিয়োগেৰ ধাৰণাটি ব্যাখ্যা কৰো।
গুবৈ খাথায়নায় সানখাংথিখ্বৌ সাবরায়।

(c) Distinguish between Gross National Product (GNP) and Net National Product (NNP).

মুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (GNP) আৰু শুদ্ধ ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (NNP)-ৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখাঁ।
মোট ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (GNP) এবং শুদ্ধ ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (NNP)-এৰ মধ্যে পাৰ্থক্য লেখো।

जथाइ हायुडारि दिहुनथाइ (GNP) आरु गुबै हायुडारि दिहुनथाइ (NNP) नि गेजेरनि फारागखौ लिर।

(d) What are the components of aggregate demand?

সামগ্রিক চাহিদাৰ উপাংশসমূহ কি কি ?

সামগ্রিক চাহিদাৰ অংশগুলি কী কী ?

জথাই সাহিদানি গুদিফোৰা মা মা?

(e) Mention any two motives of holding money.

মুদ্রা চাহিদাৰ যিকোনো দুটা অভিপ্রায় উল্লেখ কৰা।

মুদ্রা চাহিদাৰ যে-কোনো দুটি অভিপ্রায় উল্লেখ কৰো।

রাং লানায়নি জায়খিজায়া মোননৈ থাংখি লিৰ।

(f) Under what circumstances does a fiscal deficit emerge? Support your answer with an example.

ৰাজকোষীয় ঘাটতি কি পৰিস্থিতিত সৃষ্টি হয়? উদাহৰণৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

ৰাজকোষীয় ঘাটতি কোন পৰিস্থিতিতে সৃষ্টি হয়? উদাহৰণৰ সাহায্যে ব্যাখ্যা কৰো।

হাদরারি রাং গোগানায়া মালা সোমজিয়ো? মোনসে বিদিনথিনি মদদজোঁ সাবরায়।

(g) If the marginal propensity to consume (MPC) is 0.8, then calculate the government expenditure multiplier.

ভোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPC)-ৰ মান যদি 0.8 হয়, তেন্তে চৰকাৰী ব্যয়ৰ গুণক কিমান হ'ব, গণনা কৰা।

ভোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPC)-এৰ মান যদি 0.8 হয়, তহলে সরকারি ব্যয়ৰ গুণক কত হবে, গণনা কৰো।

হুগুডারি বাহায়নো গোসো জানায় (MPC) নি মানা 0.8 জায়োল্লা, সোরখারি খরসানি সানজাবগ্ৰায়া বেসেবাং জাগোন দিহুন।

3. Answer any two of the following questions :

3×2=6

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো দুটিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁথিফোরনি জায়খিজায়া মোননৈ ফিননায় হো :

(a) Mention and describe very briefly the three methods of measuring national income.

জাতীয় আয় গণনা কৰাৰ তিনিটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা আৰু অতি চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

ৰাষ্ট্ৰীয় আয় গণনা কৰাৰ তিনিটি পদ্ধতি উল্লেখ কৰো এবং অতি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কৰো।

হায়ুডারি আয় সাননায়নি মোনথাম বিখানথি মুখ'ননৈ সুন্দয়ৈ সাবরায়।

(b) How do commercial banks create credit?

বাণিজ্যিক বেংকসমূহে কেনেদৰে মুদ্রাৰ সৃষ্টি কৰে ?

বাণিজ্যিক ব্যাংকগুলি কীভাবে মুদ্রাৰ সৃষ্টি কৰে ?

ফালাংগিয়ারি বেংকফোৰা মাৰোঁ রাং সোরজিয়ো?

(c) Define Marginal Propensity to Consume (MPC). How is it related to Marginal Propensity to Save (MPS)? 1+2=3

ভোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPC)-ৰ সংজ্ঞা আগবঢ়োৱা। এই ধাৰণাটো সঞ্চয়ৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPS)-ৰ সৈতে কেনেদৰে জড়িত ?

ভোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPC)-এৰ সংজ্ঞা দাও। এই ধাৰণাটি সঞ্চয়ৰ প্ৰান্তিক প্ৰবণতা (MPS)-ৰ সৈতে কীভাবে জড়িত ?

হুগুডারি বাহায়নো গোসো জানায় (MPC) আ মা? বেহা হুগুডারি জমা খালামনায় (MPS) জোঁ মাৰাদি সোমোনদো দং?

(d) Mention any three features of the FRBM Act, 2003.

FRBM আইন, 2003-ৰ যিকোনো তিনিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

FRBM আইন, 2003-এৰ যে-কোনো তিনিটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰো।

FRBM আয়েন, 2003 নি জায়খিজায়া মোনথাম আখুথাই লিৰ।

4. Answer any two of the following questions :

6×2=12

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো দুটিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁথিফোরনি জায়খিজায়া মোননৈ ফিননায় হো :

(a) Distinguish between the following :

3×2=6

তলত দিয়াবোৰৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা :

নিম্নলিখিতগুলিৰ মध्ये পাৰ্থক্য লেখো :

গাহায়নি গেজেরাব ফাৰাগথি লিৰ :

(i) Gross Domestic Product (GDP) and Gross National Product (GNP)

মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন (GDP) আৰু মুঠ জাতীয় উৎপাদন (GNP)

মোট ঘৰোয়া উৎপাদন (GDP) এবং মোট राष्ट्रीय উৎপাদन (GNP)

हायुडारि नखर दिहनुथाइ (GDP) आरौ जथाइ हायुडारि दिहनुथाइ (GNP)

(ii) Nominal GDP and Real GDP

नाममात्र (Nominal) आरु प्रकृत (Real) मुठ घरुवा उतुपादन (GDP)

नाममात्र (Nominal) এবং प्रकृत (Real) मोट घरुवा उतुपादन (GDP)

मुंनो आनथा (Nominal) आरौ नंगुनै (Real) जथाइ नखर दिहनुथाइ (GDP)

(b) Discuss the rationale behind demonetization in India in the year 2016.

2016 বৰ্ষত ভাৰতত কি কি কাৰণৰ বাবে বিমুদ্রাকৰণৰ পদক্ষেপ লোৱা হৈছিল, ব্যাখ্যা কৰা।

2016 সালে ভাৰতবৰ্ষে কী কী কাৰণেৰে জন্য বিমুদ্রাকৰণেৰে পদক্ষেপ নেওয়া হৈছিল, ব্যাখ্যা কৰো।

2016 মায়াখাড়াৰ ভাৰতত মা মা জাহোননি খায়ায় ৱাড়াই হোৰখাখ'নায় জাৰ্দোমোন সাবৰায়।

(c) Elaborate the concept of 'paradox of thrift' with the help of a suitable numerical example.

'সঞ্চয়ৰ সাঁথৰ'ৰ ধাৰণাটো এক সাংখ্যিক উদাহৰণৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

'সঞ্চয়ৰ গাঁথ'ৰ-এৰ ধাৰণাটো একটা সাংখ্যিক উদাহৰণেৰে সঙ্গৈ ব্যাখ্যা কৰো।

'Paradox of thrift' সানৰগাঁথিৰী অনজিমায়াৰি বিদিনথিনি মদদজোঁ সাবৰায়।

(d) Consider an economy described by the following functions :

$$C = 20 + 0.8Y$$

$$I = 30$$

$$G = 50$$

$$TR = 100$$

(i) Find the equilibrium level of income and autonomous expenditure multiplier in the model.

(ii) If the government expenditure increases by 30, then what is the impact on equilibrium income?

(iii) If a lump-sum tax of 30 is added to pay for increase in government purchase, then how will equilibrium income change? 3+2+1=6

তলত উল্লেখ কৰা ফলনেৰে দ্বাৰা এখন অৰ্থনীতি বিবেচনা কৰা হ'ল :

$$C = 20 + 0.8Y$$

$$I = 30$$

$$G = 50$$

$$TR = 100$$

(i) এই তথ্যৰ পৰা ভাৰসাম্য আয়ৰ স্তৰ আৰু স্বয়ংক্রিয় ব্যয় গুণক নিৰ্ণয় কৰা।

(ii) যদি চৰকাৰী ব্যয় 30 বাঢ়ে, তেন্তে ভাৰসাম্য আয়ৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱ কি?

(iii) চৰকাৰী ব্যয় বৃদ্ধি হোৱাৰ বাবে যদি লুপ-সাম (lump-sum) কৰ হিচাপে 30 যোগ কৰা হয়, তেন্তে ভাৰসাম্য আয়ৰ কেনেধৰণৰ পৰিৱৰ্তন হ'ব?

নিম্নলিখিত ফলনেৰে দ্বাৰা একটা অৰ্থনীতি বিবেচনা কৰা হ'লো :

$$C = 20 + 0.8Y$$

$$I = 30$$

$$G = 50$$

$$TR = 100$$

(i) এই তথ্য থেকৈ ভাৰসাম্য আয়ৰ স্তৰ আৰু স্বয়ংক্রিয় ব্যয়ৰ গুণক নিৰ্ণয় কৰো।

(ii) যদি সৰকাৰী ব্যয় 30 বাঢ়ে, তেন্তে ভাৰসাম্য আয়ৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱ কি?

(iii) সৰকাৰী ব্যয় বৃদ্ধিৰ ফলে যদি লুপ-সাম (lump-sum) কৰ হিচাপে 30 যোগ কৰা হয়, তেন্তে ভাৰসাম্য আয়ৰ কোন ধৰণেৰে পৰিৱৰ্তন হ'ব?

গাহায়নি মাথখিৰিফ্ৰায় মনসে ৱাংখানথিৰী সাবৰায় বে খাৰিথিনিফ্ৰায় :

$$C = 20 + 0.8Y$$

$$I = 30$$

$$G = 50$$

$$TR = 100$$

(i) আয়নি সমান গোরোবখাই আৰো জাৰখুং খৰসা সানজাৰগ্ৰাখৌ দিহুন।

(ii) সোৱখাৰি খৰসায়া 30 বাডোব্লা সমান গোরোবখাই আয়নি সায়াব বেনি গোহোমা বেসেবাঁ?

(iii) সোৱখাৰি খৰসা বাঁনাযখায় লামসাম খাজোনা মহৰৈ 30 দাজাৰদেৰব্লা সমান গোরোবখাই আয়নি মা বাদি সোলায়নায় ফৈয়ো?

5. Answer any one of the following questions :

8

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো এটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যিকোনো একটাৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁথিফোৱনি জাযখিৰাজায়া মনসে ফিননায় হো :

(a) From the following data, calculate—

(i) GDP at factor cost;

(ii) GNP at market price;

(iii) NNP at factor cost : $4+2+2=8$

	₹ (in crore)
Consumption expenditure	2,000
Investment expenditure	1,200
Government expenditure	450
Export	80
Import	95
Net factor income from abroad	60
Indirect tax	90
Subsidies	80
Depreciation	30

তলৰ তথ্যৰ পৰা—

- (i) উপাদান ব্যয়ত মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন (GDP_{FC});
(ii) বজাৰ দৰত মুঠ জাতীয় উৎপাদন (GNP_{MP});
(iii) উপাদান ব্যয়ত নিষ্কট জাতীয় উৎপাদন (NNP_{FC}) গণনা কৰা :

	₹ (কোটিত)
উপভোগ ব্যয়	2,000
বিনিয়োগ ব্যয়	1,200
চৰকাৰী ব্যয়	450
ৰপ্তানি	80
আমদানি	95
বিদেশৰ পৰা নিষ্কট উপাদান আয়	60
পৰোক্ষ কৰ	90
বেহাই	80
অবক্ষয়	30

নিম্নলিখিত তথ্যৰ পৰা—

- (i) উপাদান ব্যয়ে মোট ঘৰোয়া উৎপাদন (GDP_{FC});
(ii) বাজাৰ দামে মোট ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (GNP_{MP});

(iii) উপাদান ব্যয়ে মোট ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন (NNP_{FC}) নিৰ্ণয় কৰো :

	₹ (কোটিতে)
উপভোগ ব্যয়	2,000
বিনিয়োগ ব্যয়	1,200
সৰকাৰী ব্যয়	450
ৰপ্তানি	80
আমদানি	95
বিদেশৰ পৰা আগত মোট উপাদান আয়	60
পৰোক্ষ কৰ	90
ছাড়	80
অবক্ষয়	30

গাহায়নি খাৰিথিফোৰনিফ্ৰায়

- (i) খাজাৰ বেসেনাৰ হায়ুডাৰি নখৰ দিহুনথাই (GDP);
(ii) বাজাৰ বেসেনাৰ জথাই হায়ুডাৰি দিহুনথাই (GNP);
(iii) খাজাৰ বেসেনাৰ গুবৈ হায়ুডাৰি দিহুনথাই (NNP) খৌ
সান-

	₹ (কৌটি)
বাহায়নাৰ খৰসা	2,000
খাথায়নাৰ খৰসা	1,200
সোৰখাৰি খৰসা	450
দৈথায়হৰনাৰ খৰসা	80
লাবোনাৰ খৰসা	95
গুবুন হাদৰনিফ্ৰায় মোননাৰ আয়	60
খৌসালিয়া খাজোনা	90
ৰেহায় মদদ	80
বেসেন খৰমাৰনাৰ	30

(b) Write short notes on the following :

4×2=8

তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

নিম্নলিখিতগুলিৰ উপৰ সংক্ষিপ্ত টোকা লেখো :

গাহায়নি সুন্দ'ই লিৰ :

- (i) Barter system/বিনিময় প্ৰথা/বিনিময় প্ৰথা/সোলায় সোল' খানথি
(ii) Functions of money/মুদ্রাৰ কাৰ্যাবলী/মুদ্রাৰ কাৰ্যাবলী/রাঁনি খামানি

PART—B / খ—অংশ / খ—অংশ / খ—বাহাগো**Indian Economic Development / ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন /**ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন / **भारतनि रांखानथियारि जौगानाय**

6. Answer any four of the following :

1×4=4

তলত দিয়াবোৰৰ যিকোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিতগুলিৰ যে-কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দাও :

गाहायनि होनाय जायखिजाया मोनरै फिननाय हो :

(a) What was the basic objective of the British colonial rule in India?

ভাৰতবৰ্ষত ইংৰাজসকলৰ সাম্ৰাজ্যবাদী শাসনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কি আছিল ?

ভাৰতবৰ্ষে ইংৰাজদেৱৰ সাম্ৰাজ্যবাদী শাসনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কী ছিল ?

भारताव इराजफोरनि सामरायजोबादि खुंथाइनि गाहाइ थांखिया मामोन?

(b) In which year was India's first Official Census operation undertaken?

ভাৰতবৰ্ষত প্ৰথম চৰকাৰীভাৱে লোকপিয়ল কোন চনত আৰম্ভ হৈছিল ?

ভাৰতবৰ্ষে প্ৰথম সরকারিভাবে জনগণনা কোন সালে শুরু হয়েছিল ?

भारताव गिबि सोरखारि सुबुंसानखोआ बेसेबां मायथाइयाव जागायदोमोन?

(c) Name any two types of economic systems.

অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাৰ যিকোনো দুটা প্ৰকাৰৰ নাম লিখাঁ।

অৰ্থনৈতিক ব্যবস্থার যে-কোনো দুটি প্রকারের নাম লেখো।

जायखिजाया मोनरै रोखोमनि रांखानथि खानथिनि मुं लिर।

(d) What is 'marketable surplus'?

'বিক্ৰীযোগ্য উদ্বৃত্ত' কি ?

'বিক্ৰীযোগ্য উদ্বৃত্ত' কী ?

'फाननोगोनां बाग्ला' (marketable surplus) आ मा?

(e) Write the full form of WTO.

WTO-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখাঁ।

WTO-এৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটি লেখো।

WTO नि आबुं महरखौ लिर।

(f) Define unemployment.

কৰ্মসংস্থানহীনতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

কৰ্মসংস্থানহীনতাৰ সংজ্ঞা দাও।

बेकार जेना (unemployment) आ मा?

7. Answer any five of the following questions :

2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দাও :

गाहायनि सौथिफोरनि जायखिजाया मोनबानि फिननाय हो :

(a) Mention any two causes of India's low-level economic development under Colonial rule.

ঔপনিবেশিক শাসনত ভাৰতৰ নিম্নস্তৰৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ যিকোনো দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰাঁ।

ঔপনিবেশিক শাসনে ভাৰতৰ নিম্নস্তৰৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ যে কোনো দুটি কারণ উল্লেখ করো।

फामुवारि खुंथाइ समाव गोल्सैसोनाय रांखानथि जौगानायनि जायखिजाया मोनरै जाहोन लिर।

(b) Write two objectives of India's Five-Year Plans.

ভাৰতবৰ্ষৰ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ দুটা লক্ষ্য লিখাঁ।

ভাৰতবৰ্ষেৰ পঞ্চবাৰ্ষিকী পরিকল্পনার দুটি লক্ষ্য লেখো।

भारतनि बा बोसोरारि बिथाखिनि मोनरै थांखि लिर।

(c) What is liberalization? Why was the policy of liberalization adopted in India? 1+1=2

উদাৰীকৰণ কি ? উদাৰীকৰণৰ নীতি ভাৰতবৰ্ষত কিয় গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

উদারীकरण की ? उदारीकरणेरी नीति भारतवर्षते केन ग्रहण करा হয়েছিল ?

उदारबाद (liberalization) आ मा? बे खानथिखौ भारतव मानो आजावनाय जादोमोन?

(d) Point out any two sources of human capital formation.

মানৰ মূলধন গঠনৰ যিকোনো দুটা উৎসৰ নাম লিখাঁ।

মানব মूलधन गठनेर ये-कोनो दुटि उत्सेर नाम लेखो।

सुबुं आसोल बानायनायनि जायखिजाया मोनरै फुंखानि मुं लिर।

(e) What is Kudumbashree?

কুদুম্বশ্ৰী কি ?
কুদুম্বশ্ৰী কী ?
কুদুম্বশ্ৰীয়া মা?

(f) Define economic activities

আর্থিক কামকাজৰ সংজ্ঞা দিয়া ।
আর্থিক কাৰ্যক্রমৰ সংজ্ঞা দাও ।
রাংখানথিয়ারি খামানিয়া মা?

(g) In which Indian State did the Appiko Movement originate?

ভাৰতবৰ্ষৰ কোনখন ৰাজ্যত আপিকো আন্দোলন হৈছিল ?
ভাৰতবৰ্ষৰ কোন ৰাজ্য আপিকো আন্দোলন হৈছিল ?
ভাৰতনি বৰে ৰায়জোআব আপিক' সোমাবসাৰনায়া জাদোঁমোন?

8. Answer any two of the following questions :

3×2=6

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :
নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো দুটিৰ উত্তৰ দাও :
গাহায়নি সোঁথিফোরনি জায়খিজায়া মোননৈ ফিননায হৌ :

(a) Explain the State of Indian agriculture sector during pre-British period.

প্ৰাক-ব্ৰিটিছ যুগত ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষি ব্যৱস্থা কেনে আছিল, ব্যাখ্যা কৰা।
প্ৰাক-ব্ৰিটিছ যুগে ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষি ব্যৱস্থা কেনে আছিল, ব্যাখ্যা কৰো।
ব্ৰিটিছ সিগাং মুগানি ভাৰতনি আৰাদ খোনদোনি সোমোননৈ সাবৰায়।

(b) What is Green Revolution? Write its main features.

সেউজ বিপ্লৱ কি ? ইয়াৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।
সবুজ বিপ্লৱ কী ? এৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যগুলি লেখো।
সোমখোৰ জাংখিখানায়া মা? বেনি গাহাই আখুথাইফোরখৌ লিৰ।

(c) Explain the concepts of privatization and disinvestment.

ব্যক্তিগতকৰণ আৰু নিৰ্বিনিয়োগৰ ধাৰণাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
ব্যক্তিগতকৰণ এবং নিৰ্বিনিয়োগৰ ধাৰণাগুলি ব্যাখ্যা কৰো।
গাবাৰি খোনদো খালামনায আরো খাথায় দিখানায়া মা সাবৰায়।

(d) What are the functions of environment? Explain briefly.

পৰিবেশৰ কাৰ্যাবলী কি কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।
পৰিবেশৰ কাৰ্যাবলী কী কী ? সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কৰো।
আবহাবানি খামানিফোৰা মা মা? গুস্তুই-সাবৰায়।

9. Answer any two of the following questions :

6×2=12

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :
নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো দুটিৰ উত্তৰ দাও :
গাহায়নি সোঁথিফোরনি জায়খিজায়া মোননৈ ফিননায হৌ :

(a) Explain the features of the following sectors on the eve of Indian Independence :

2×3=6

প্ৰাকস্বাধীনতাকালৰ ভাৰতীয় অৰ্থব্যৱস্থাত নিম্নোক্ত খণ্ডসমূহৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ লিখা :
প্ৰাকস্বাধীনতাৰ সময় ভাৰতৰ অৰ্থব্যৱস্থাত নিম্নোক্ত খণ্ডসমূহৰ বৈশিষ্ট্যগুলি লেখো :
ভাৰতনি উদাসি সমাব গাহায়নি খোনদোঁফোরনি আখুথাইফোৰা মাৰাদিমোন সাবৰায় :
(i) Infrastructure/আন্তঃগাঁথনি/অবকাঠামো/গোনাং গুদি বেঁসাদ
(ii) Foreign trade/বৈদেশিক বাণিজ্য/বৈদেশিক বাণিজ্য/
গুস্তু হাদৰাৰি ফালাংগি
(iii) Industrial sector/উদ্যোগিক খণ্ড/উদ্যোগিক খণ্ড/
দাৰিমিনাৰি খোনদো

(b) Write comparative notes for India and China on the basis of the following :

3×2=6

তলত দিয়াবোৰৰ ভিত্তিত ভাৰত আৰু চীনৰ তুলনামূলক টোকা প্ৰস্তুত কৰা :
নিম্নলিখিতগুলিৰ ভিত্তিতে ভাৰত এবং চীনৰ তুলনামূলক টোকা প্ৰস্তুত কৰো :
গাহায়নি ভাৰত আরো চিন হাদৰনি মোননৈ রুস্তুথাইয়াৰি সাবৰায়নায লিৰ :
(i) Demographic indicators
জনগাঁথনিগত সূচক
জনসংখ্যাৰ সূচক
সুস্তু থাখায়াৰি দাখাই

(ii) GDP and sectoral compositions

GDP আৰু অৰ্থনৈতিক খণ্ডসমূহ

GDP এবং অৰ্থনৈতিক খণ্ডসমূহ

GDP আরো রাখানথিয়ারি খোনদৌনি

(c) What is import substitution policy? Explain the role and importance of small-scale industries in India. 2+4=6

আমদানি প্ৰতিকল্পৰ নীতি কি? ভাৰতৰ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগৰ ভূমিকা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা ব্যাখ্যা কৰা।

আমদানি প্ৰতিকল্পৰ নীতি কী? ভাৰতৰ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগৰ ভূমিকা এবং প্ৰয়োজনীয়তা ব্যাখ্যা কৰো।

লাবোনায় সোলায়নায় খানথিয়া মা? ভারতনি ফিসা থাখো দারিমিননি বিফাব আরো গোনাংখিখৌ সাবরায়।

(d) In your view, is it essential for the government to regulate the fee structure in education and healthcare institutions? Discuss in the light of human capital formation, LPG reforms, poverty, inequality and inclusive growth. 6

তোমাৰ মতে, শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য-প্ৰতিষ্ঠানসমূহত মাচুলৰ গাঁঠনি চৰকাৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো আৱশ্যকীয়নে? মানৱ সম্পদ গঠন, LPG সংস্কাৰ, দৰিদ্ৰতা, অসমতা আৰু সহবিকাশৰ পোহৰত আলোচনা কৰা।

তোমাৰ মতে, শিক্ষা এবং স্বাস্থ্য-প্ৰতিষ্ঠানসমূহে মাচুলৰ সূচক সরকারের নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো আৱশ্যকীয় কী? মানৱ সম্পদ গঠন, LPG সংস্কাৰ, দৰিদ্ৰতা, অসমতা এবং সহবিকাশৰ আলোকে আলোচনা কৰো।

নৌনি বাদিব্লা সোরখারা সোলোঁথাই আরো দেহাফাহামথাইয়ারি ফসংখানফোরনি মুং থিসনথাই মাসুলখৌ সামলায়নাংগৌনি গোনাংখি দং না? সুবুঁ সমপদ দানায়, LPG ফোসাবনায়, আংখালথি, সমানথাই গৈথি আরো গাসৌবৌ জৌগাখানায় নৌজৌৰজৌ নৌনি ফিননায়নি জুক্তি হৌ।

10. Answer any one of the following questions : 8

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো এটাৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ যে-কোনো একটিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সৌথিফোরনি জায়খিজায়া মোনসে ফিননায় হৌ :

(a) Write a brief note on the role of women in various economic activities in Indian economy. 8

ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত বিভিন্ন আৰ্থিক কাৰ্যকলাপত মহিলাৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

ভাৰতীয় অৰ্থনীতিতে বিভিন্ন আৰ্থিক কাৰ্যকলাপে মহিলাৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে একটা সংক্ষিপ্ত টোকা লেখো।

भारतारि रांखानथियाव बायदिसिना रांखानथियारि खामानिफोरव आइजोफोरनि बिफावनि सोमोनदै सुंद'यै सावराय।

(b) What is sustainable development? Explain the strategies for sustainable development in India. Discuss the major environmental challenges faced by India. 2+3+3=8

বহনক্ষম উন্নয়ন কি? ভাৰতত বহনক্ষম উন্নয়নৰ বাবে কি কি কৌশল গ্ৰহণ কৰা হৈছে, ব্যাখ্যা কৰা। ভাৰতে মোকাবিলা কৰা মুখ্য পৰিবেশগত সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

বহনক্ষম উন্নয়ন কী? ভারতবর্ষে বহনক্ষম উন্নয়নের জন্য কী কী কৌশল গ্ৰহণ কৰা হৈছে, ব্যাখ্যা কৰো। ভারতবর্ষে সম্মুখীন হওয়া মুখ্য পরিবেশগত সমস্যাসমূহের বিষয়ে আলোচনা কৰো।

লাজাথাব জৌগানায় মা? ভারতাব-লাজাথাব জৌগানায়নি থাখায় মা মা রাহা লানায় জাদৌ। আখিখালাব ভারতনি গাহাই আংখায়াযি জঁনাফোরনি সৌমোনदै সাবরায়।

(c) Define rural development. Write brief notes on the (i) adoption of village by the Parliamentarians and (ii) Tamil Nadu Women in Agriculture (TANWA). 2+(3+3)=8

গ্ৰাম উন্নয়নৰ সংজ্ঞা দিয়া। (i) সাংসদৰ দ্বাৰা প্ৰতিপালিত গাঁও আৰু (ii) কৃষিকাৰ্যত তামিলনাডুৰ মহিলা (TANWA)-ৰ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।

গ্ৰাম উন্নয়নৰ সংজ্ঞা দাও। (i) সাংসদেৰ দ্বাৰা প্ৰতিপালিত গ্ৰাম এবং (ii) কৃষিকাৰ্যে তামিলনাডুৰ মহিলা (TANWA)-দেৰ সম্পৰ্কে সংক্ষিপ্ত লেখো।

गामियारि जौगानाय माखौ बुडो? (i) संसदफोरा गामि खानाय आरौ (ii) आबाद मावनायाव तामिलनादुनि आइजो (TANWA) फोरनि सोमोनदै सुंद'यै लिर।

